

Výber z metodických usmernení k sociálnemu aspektu

Bratislava 10.7.2020

Definícia sociálneho hľadiska a základné zákonné ustanovenia

1. Čo je sociálne hľadisko vo verejnom obstarávaní, ktoré je od 1. 1. 2020 povinné? Aká osobitná (sociálna) podmienka plnenia zmluvy sa myslí, resp. aké sociálne kritérium možno použiť pri vyhodnotení ponúk?

Definícia sociálneho hľadiska vo verejnom obstarávaní je obsiahnutá v ust. § 2 ods. 5 písm. p) zákona o verejnom obstarávaní, ktorý uvádza:

„sociálnym hľadiskom je taký aspekt súvisiaci s predmetom zákazky, ktorý môže viesť k pozitívnemu sociálnemu vplyvu plnenia predmetu zákazky, najmä k vytvoreniu alebo podpore tvorby pracovných príležitostí, dôstojným, spravodlivým a uspokojivým pracovným podmienkam nad rámec zákonom vyžadovanej povinnosti ich zabezpečenia, začleneniu znevýhodnených, ohrozených alebo vylúčených osôb a skupín osôb do spoločenských vzťahov a zjednodušeniu ich prístupu na trh práce, zvýšeniu dostupnosti a použiteľnosti tovarov, služieb a stavebných prác pre zdravotne postihnuté osoby, etickému a spravodlivému obchodovaniu, zabezpečeniu rastu ekonomiky založenej na vedomostiach a inováciách, udržateľnosti zdrojov a sociálnej a územnej súdržnosti, k zvyšovaniu zodpovednosti dodávateľov vo vzťahu k záujmom spoločnosti, najmä integrovaním sociálne prospešných aktivít do činnosti dodávateľa a spoluprácou s jeho činnosťou dotknutými subjektmi alebo zmierňovaní dôsledkov ekonomického a sociálneho zaostávania najmenej rozvinutých okresov“.

Povinnosť použiť sociálne hľadisko sa vzťahuje na verejného obstarávateľa a obstarávateľa s účinnosťou od 1. 1. 2020, ak v kalendárnom roku, v ktorom začal alebo realizoval najmenej desať verejných obstarávaní, okrem zákaziek s nízkou hodnotou, zákaziek malého rozsahu a výnimiek podľa § 1 ods. 2 až 14 zákona o verejnom obstarávaní. Sociálne hľadisko je povinný použiť najmenej v 6 % z týchto verejných obstarávaní, a to v opise predmetu zákazky ako osobitnú podmienku plnenia zmluvy alebo ako kritérium na vyhodnotenie ponúk.

Na účely splnenia predmetnej zákonnej povinnosti zákon o verejnom obstarávaní stanovil nasledovné podmienky:

a) do rozsahu 6 % si verejný obstarávateľ a obstarávateľ započíta aj

1. verejné obstarávanie realizované formou vyhradenej zákazky,

2. zmenu zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy počas jej trvania bez nového verejného obstarávania, ak zmena spočíva v predĺžení ich trvania alebo zvýšení hodnoty a pôvodná zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva boli uzavreté ako výsledok verejného obstarávania s použitím sociálneho hľadiska,

b) verejné obstarávanie s použitím sociálneho hľadiska sa musí zrealizovať,

c) verejné obstarávanie, ktoré bolo začaté v jednom a dokončené v inom kalendárnom roku, sa započítava len do jedného z týchto rokov,

d) zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva musia mať písomnú formu.

Úrad upozorňuje, že predmetná povinnosť sa nevzťahuje na tzv. dotované osoby podľa ust. § 8 zákona o verejnom obstarávaní.

Ako príklad na uplatnenie sociálneho hľadiska si dovoľujeme uviesť napr. v prípade zákazky na stavebné práce stanovenie povinnosti pre úspešného uchádzača zamestnať určitý počet osôb, ktoré sú dlhodobo nezamestnané, v zmluve zabezpečiť pravidlá plnenia pre

hlavného dodávateľa vo vzťahu ku subdodávateľom (spôsob a forma odmeňovania, mechanizmy pre prípad nevyplatenia subdodávateľov), využitie transparentného účtu pri plnení zákazky, vytvorenie podmienok pre prax študentov príslušných odborov, nákupy tovarov obstarávaných v súlade so spravodlivým nákupom (tzv. schémou fair trade), stanovenie povinnosti, aby stavebno-technická dokumentácia obsahovala prvky recyklácie.

MU č. 2527-5000/2020 - [CELÉ MU](#)

Rozsah zákaziek a spôsob ich započítavania do kvót

2. Ako má verejný obstarávateľ postupovať pri určení 6 % z realizovaných a /alebo začatých VO? Čo má do rozsahu 6 % verejný obstarávateľ započítavať? PHZ alebo vysúťaženú sumu jednotlivých obstarávaní alebo kombináciu oboch, ak ide už aj o zrealizované VO aj začaté VO? Nakoľko podľa ods. 7 písm. a) 2 sa do rozsahu započítava aj zmena zmluvy, rámcovej zmluvy alebo koncesnej zmluvy.

Dôvodová správa k zákonu č.112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k sociálnemu hľadisku vo verejnom obstarávaní uvádza nasledovné, cit.: „Zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch novelizoval aj zákon o verejnom obstarávaní a s účinnosťou od 1. januára 2020 zaviedol povinnosť pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa najmenej v 6 % z verejných obstarávaní v priebehu kalendárneho roka použiť sociálne hľadisko v opise predmetu zákazky ako osobitnú podmienku plnenia zmluvy alebo ako kritérium na vyhodnotenie ponúk, ak v kalendárnom roku začal alebo realizoval najmenej desať verejných obstarávaní okrem zákaziek s nízkou hodnotou.“

Z vyššie uvedeného vyplýva, že 6 %, v ktorých musí byť zohľadnené sociálne hľadisko, sa určuje z celkového počtu verejných obstarávaní (bez zohľadnenia zákazky s nízkou hodnotou). Na účely splnenia povinnosti si do rozsahu 6 % verejný obstarávateľ započíta nielen verejné obstarávania, ktoré boli začaté a aj ukončené v jednom kalendárnom roku, ale je možné započítavať aj verejné obstarávania, ktorých priebeh presahuje do viacerých kalendárnych rokov. Napríklad na účely splnenia povinnosti pre rok 2020 bude možné započítať aj verejné obstarávania začaté v roku 2019, ktoré bude ukončené v roku 2020, ak v nich bude zohľadnené sociálne hľadisko. Upozorňujeme, že verejné obstarávanie s presahom do viacerých rokov je však možné započítavať len raz.

MU č. 14497-5000/2019 - [CELÉ MU](#)

Zrušené a opätovne vyhlásené zákazky a ich zohľadňovanie v kvótach

3. V prípade, ak došlo k zrušeniu podlimitného alebo nadlimitného verejného obstarávania (napr. z dôvodu, že nebola predložená ani jedna ponuka alebo ani jedna ponuka nesplnila podmienky súťaže) a následne v tom istom kalendárnom roku verejný obstarávateľ vyhlásil nové verejné obstarávanie na ten istý predmet zákazky, započítava sa do počtu začatých alebo realizovaných verejných obstarávaní pre účel uplatnenia sociálneho hľadiska iba jedno takéto verejné obstarávanie alebo obidve/všetky realizované verejné obstarávania na ten istý predmet zákazky? Zo zákona nie je úplne

3

zrejmé, či sa predmetná podmienka vzťahuje na samotný realizovaný proces verejného obstarávania alebo na predmet zákazky.

K Vašej prvej otázke uvádzame, že s ohľadom na ciele sledované právnou úpravou § 10 ods. 7 a 8 zákona o verejnom obstarávaní je možné vyjadriť názor, že zrušené verejné obstarávanie sa do predmetných povinností nezapočítava. Vo Vami uvádzanom prípade je tak relevantné len „opätovne“ vyhlásené verejné obstarávanie.

V súvislosti s povinnosťou použitia sociálneho aspektu v určitom počte verejných obstarávaní dávame do pozornosti, že úrad k pravidlám počítania zverejnil na svojom webovom sídle metodické usmernenie č. 14497-5000/2019, dostupné na webovom sídle úradu.

MU č. 8502-5000/2020 - [CELÉ MU](#)

Zákazky vyhlasované v zriadenom DNS a spôsob ich započítavania do kvót

4. Vzhľadom na zákonnú povinnosť použiť sociálny aspekt v určitom počte obstarávaní, ak v kalendárnom roku verejný obstarávateľ začal alebo realizoval najmenej desať verejných obstarávaní okrem zákaziek s nízkou hodnotou (tzv. východiskový počet), nám nie je zrejmé, či do východiskového počtu verejných obstarávaní sa zarátavajú aj zákazky vyhlásené v zriadenom dynamickom nákupnom systéme, ktorých predpokladaná hodnota nepresahuje 70 000 € na tovary alebo 214 000 € na potraviny.

4.1 Zarátavajú sa do východiskového počtu zákaziek na určenie povinnosti podľa § 10 ods. 7 aj zákazky vyhlásené v dynamickom nákupnom systéme, ktorý bol vyhlásený nadlimitným postupom užšej súťaže v roku 2019 a samotné zákazky sú vyhlasované v roku 2020 v rozmedzí od 50 000€ - 300 000€ podľa aktuálnej potreby verejného obstarávateľa?

4.2 Ak áno, zarátavajú sa do východiskového počtu všetky zákazky bez ohľadu na ich predpokladanú hodnotu alebo len zákazky, ktorých predpokladaná hodnota dosahuje podlimitné a nadlimitné limity stanovené vyhláškou Úradu a zákonom o VO?

4.3 Ak nie, zarátava sa do východiskového počtu zriadenie DNS v roku 2020 ako takého, ktorý bol zriadený nadlimitným postupom užšej súťaže, ako 1 postup, a teda 1 nadlimitná zákazka? Ak bol DNS zriadený pred 1. 1. 2020, zarátava sa takýto DNS do východiskového počtu, nakoľko v priebehu roka 2020 sú v DNS vyhlasované zákazky?

V prípade dynamického nákupného systému uvádzame, že do počtu verejných obstarávaní so sociálnym aspektom podľa § 10 ods. 7 zákona o verejnom obstarávaní je treba nazerať na dynamický nákupný systém ako taký a započítať ho ako jeden celok. Verejný obstarávateľ si dynamický nákupný systém započíta do roku, v ktorom ho zriadil.

MU č. 7478-5000/2020 - [CELÉ MU](#)

Podpora účasti registrovaných sociálnych podnikov vo verejnom obstarávaní

5. Vo zverejnenej výzve na predkladanie ponúk sa objavilo aplikovanie sociálneho hľadiska formou požiadavky na úspešného uchádzača / dodávateľa, aby mal povinnosť časť zákazky realizovať prostredníctvom konkrétneho Registrovaného sociálneho podniku, ktorý by bol v postavení subdodávateľa.

5.1 je možné uviesť osobitné podmienky plnenia zmluvy tak, aby úspešný uchádzač mal povinnosť akceptovať konkrétny Registrovaný sociálny podnik ako subdodávateľa zákazky?

5.2 je možné zo strany verejného obstarávateľa vopred určiť vo výkaze výmer, ktoré časti stavebných prác sú vymedzené konkrétnemu Registrovanému sociálnemu podniku?

Zákon o verejnom obstarávaní pripúšťa v ust. § 42 ods. 12 pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa možnosť určenia osobitných podmienok plnenia zmluvy v prípade, ak ich uvedie v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v súťažných podkladoch. Podľa zákona tieto podmienky môžu zahŕňať ekonomické, sociálne, environmentálne hľadiská, hľadiská súvisiace s inováciou alebo zamestnanosťou, ak ide o zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti, osobitné podmienky plnenia zmluvy sa môžu týkať aj subdodávateľov, bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností alebo bezpečnosti dodávok.

Osobitne nastavené podmienky zmluvy zahŕňajú úpravu určitého aspektu realizácie zákazky, pričom ide o povinnosti, ktoré sú pre víťazného uchádzača záväzné. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní nastaviť zmluvné podmienky s ohľadom aj na princípy verejného obstarávania - princíp nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania. To platí aj v prípade, ak obsahom osobitnej zmluvnej podmienky je sociálny aspekt.

Aj keď z Vašej otázky nie je zrejмый jej bližší kontext (predovšetkým dôvody predmetnej požiadavky verejného obstarávateľa), možno vo všeobecnej rovine vysloviť predpoklad, že osobitná zmluvná podmienka v podobe určenia konkrétneho subjektu, ktorý bude vykonávať časť realizácie zákazky, aj napriek tomu, že má predstavovať sociálny aspekt v procese verejného obstarávania, odporuje základným princípom verejného obstarávania. Verejný obstarávateľ by nemal obmedzovať zmluvnú voľnosť uchádzača v podobe možnosti výberu zmluvného partnera - subdodávateľa do takej miery, že určí konkrétny subjekt.

Keďže, ako je uvedené vyššie, úradu na základe informácií uvedených v žiadosti nie sú zjavné bližšie okolnosti prípadu, vo všeobecnosti je za účelom sledovania sociálneho aspektu prostredníctvom plnenia určitej časti zákazky prostredníctvom subjektov plniacich pozitívne sociálne ciele možné odporučiť vyhlásenie 1 zákazky delenej na časti v zmysle § 28, z ktorej niektorá časť zákazky bude vyhradená pre registrované sociálne podniky. Ako príklad uvádzame zákazku s predpokladanou hodnotou 500 000,- eur, ktorá bude rozdelená na dve časti. Prvá časť s predpokladanou hodnotou 400 000,- eur, ktorej sa bude môcť zúčastniť akýkoľvek hospodársky subjekt, ktorý prejaví záujem a bude spĺňať stanovené kritéria a druhá časť s predpokladanou hodnotou 100 000,- eur, ktorá bude v súlade s ust. § 108 ods. 2 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní vyhradená výlučne len pre registrované sociálne podniky.

MU č. 6150-5000/2020 - [CELÉ MU](#)

Potreba vlastných kapacít sociálnych podnikov pri plnení zákazky

6. V rámci zadávania podlimitnej zákazky Verejný obstarávateľ vyhradil podľa § 38 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, aby rozhodujúcu časť plnenia (podstatné práce), ktorú vecne vymedzil, uskutočňoval sám uchádzač alebo člen skupiny uchádzačov. V predmetnej súťaži bolo jediným kritériom cena. Zákazka nebola vyhradená pre registrované sociálne podniky. Úspešným uchádzačom sa stal subjekt, ktorý je registrovaným sociálnym podnikom. Dôvodom bolo, že uchádzač si uplatnil zníženú sadzbu DPH – 10 %. Ekonomicky najvýhodnejšia ponuka je samozrejme pre verejného obstarávateľa podstatná. **Uchádzač bol vyhodnotený ako úspešný.** Verejný obstarávateľ v procese vyhodnotenia ponúk z verejne dostupných zdrojov zistil, že v predošlom období tržby uchádzača nezostávali v spoločnosti (registrovanom sociálnom podniku), ale boli uhradené za poskytované služby pre iných dodávateľov a náklady na mzdy v spoločnosti tvorili cca 1% z tržieb, z čoho sa javí, že subjekt nebude mať vlastné kapacity na zrealizovanie zákazky.

6. 1 Môže registrovaný sociálny podnik vo všeobecnosti realizovať práce v podstatnom rozsahu subdodávateľsky (nemám na mysli špecifické činnosti a profesie)?

V prípade využívania kapacít iných subjektov nevytráca sa plánovaný zámer pri využívaní registrovaných sociálnych podnikov?

6. 2 Ako môže verejný obstarávateľ zabezpečiť pred podpisom zmluvy a začatím prác posúdenie schopnosti uchádzača splniť zmluvný záväzok, aby neporušil zákon o VO, princíp proporcionality a princíp nediskriminácie?

Z obsahu Vašej žiadosti je zrejmé, že Vaša otázka smeruje k aktuálne prebiehajúcemu verejnému obstarávaniu. Podľa § 147 písm. h) zákona o verejnom obstarávaní úrad usmerňuje metodicky účastníkov procesu verejného obstarávania. Úrad v rámci metodického usmerňovania **nepreberá kompetencie jednotlivých verejných obstarávateľov, resp. obstarávateľov alebo uchádzačov, resp. záujemcov pri realizácii konkrétnych verejných obstarávaní.** Ak by úrad v rámci metodického usmerňovania „odporúčal, resp. potvrdzoval“ účastníkom procesu verejného obstarávania správnosť/nesprávnosť určitých úkonov, takýmto usmernením by sa mohol dostať do kolízie so svojimi kompetenciami vykonávať dohľad nad verejným obstarávaním. **Uvedená činnosť by kolidovala s dohľadovou právomocou úradu, ktorý by v prípade nahrádzania rozhodnutí verejných obstarávateľov v podstate kontroloval sám seba.** Na základe vyššie uvedeného úrad k Vašej otázke vo všeobecnosti uvádza:

K prvej nastolenej otázke úrad uvádza, že je potrebné rozlišovať dve situácie. Prvá, kedy sa registrovaný sociálny podnik prihlási do zákazky vyhradenej podľa § 36a, resp. 108 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní pre registrované sociálne podniky, chránené dielne a chránené pracoviská. V uvedenej situácii má status registrovaného sociálneho podniku. Realizácia zákazky prostredníctvom subdodávateľov by v takomto prípade mohla mať za následok obídienie účelu zákona o verejnom obstarávaní a obmedzenie hospodárskej súťaže, keďže cieľom zákonodarcu je v prípade vyhradenia pre daný typ subjektu zapojiť do procesu verejného obstarávania aj znevýhodnené subjekty.

Naopak v prípade, ak zákazka nie je vyhradená pre registrované sociálne podniky, chránené dielne a chránené pracoviská, úrad zastáva názor, že registrovaný sociálny podnik má

status „štandardného“ hospodárskeho subjektu, ktorý môže na realizáciu zákazky využiť aj subdodávateľov ako iné hospodárske subjekty zúčastňujúce sa na zákazke. V takomto prípade je výlučne úlohou verejného obstarávateľa posúdiť v súlade so stanovenými súťažnými podmienkami, či ich uchádzač spĺňa. Zákon o verejnom obstarávaní dáva verejnému obstarávateľovi k dispozícii viaceré nástroje, prostredníctvom ktorých môže zabezpečiť overenie spôsobilosti uchádzačov, napr. stanovením podmienok účasti týkajúcich sa odbornej a technickej spôsobilosti, stanovením kritérií na vyhodnotenie ponúk alebo napr. využitím inštitútu vysvetlenia podľa § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní.

Úrad zároveň uvádza, že je vhodné, aby verejný obstarávateľ previazal uplatnenie požiadaviek stanovených v súťažných podmienkach aj so zmluvnými podmienkami, ktoré by mali obsahovať rozsah vyhradenia podľa § 38 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, a zároveň by mali obsahovať aj sankcie za prípadné porušenie napr. v podobe zmluvnej pokuty prípadne odstúpenia od zmluvy.

Na záver úrad dáva do pozornosti, že v súlade s ust. § 147 písm. h) zákona o verejnom obstarávaní metodicky usmerňuje účastníkov procesu verejného obstarávania a vyjadruje sa výlučne k aplikácii zákona o verejnom obstarávaní a nie je vylúčené, že Vami uvádzaným postupom dochádza k obchádzaniu iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ako je napr. zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

MU č. 8000-5000/2020 - [CELÉ MU](#)

Výnimky/ In house/ Rozdelenie zákazky/ Vyhradené zákazky Dynamický nákupný systém

7. Obec Zborov zriadila obecný podnik, ktorý je zameraný na oblasť stavebníctva. Ďalej uvádzate, že obecný podnik spĺňa všetky podmienky na uplatnenie in house. Podniku má byť v krátkom čase priznaný status registrovaného sociálneho podniku. Uvádzate ďalej, že plánujete realizovať stavbu škôlky, na ktorú Vám bola schválená dotácia vo výške 1 820 000,- eur. Hodnota samotných stavebných prác je cca 1,2 mil. eur. Z podrobnej analýzy rozpočtu stavby, projektovej dokumentácie a interných firemných kapacít ste dospeli k predbežnému záveru, že hodnota prác, ktoré by sme museli riešiť formou subdodávky, nepresiahne 180 000 € (vrátane materiálu potrebného na tieto práce). Zvyšok by ste vedeli zrealizovať vlastnými silami. Je tu teda cca 1 mil. eur, ktorý je v pomere 50:50, hodnota stavebných prác a hodnota materiálu na ne potrebného.

7.1 Je potrebné vôbec robiť VO? Nedala by sa náhodou použiť výnimka podľa § 1 ods. 12 písm. q)? To si však vyžaduje overiť, či je obecná firma a zároveň registrovaný sociálny podnik verejný obstarávateľ (§ 7) alebo obstarávateľ (§ 9).

7.2 Ak je verejné obstarávanie na materiál potrebné realizovať, je nevyhnutné ho robiť v jednom balíku, alebo sa to dá rozdeliť do viacerých logicky členených VO? Ide totiž o to, že niekedy je hospodárnejšie nakúpiť napr. betón priamo na betonárke a napr. plastové okná priamo u ich výrobcu. Ak by sme museli obstarávať všetko v rámci jedného VO, mohlo by sa pokojne stať, že sa nám tam nikto neprihlási, alebo že výsledné ceny budú vyššie ako ceny trhové - čo je samozrejme v rozpore so samotným účelom VO.

7.3 Počas poslednej konzultácie ste spomínali možnosť využitia tzv. dynamického nákupného systému. Bol by, podľa vás, v tejto situácii vhodný? Z nášho pohľadu je pomerne obtiažne v tejto situácii definovať presne každú materiálovú položku, ktorú bude pri realizácii stavby potrebné vynaložiť. Rozpočet stavby je totiž jedna vec, realita však môže ukázať niečo iné. Dalo by sa v takom prípade reagovať pružnejšie a dodatočne zaradiť do súťaže položky, ktoré nám bude treba v rámci stavby obstarat'?

7.4 Posledná otázka k materiálu: obec si bude u obecnej firmy objednávať aj ďalšie stavebné práce. Ich rozsah nám v tejto chvíli nie je úplne známy. Napr. máme v hodnotení žiadosť na výstavbu bytového domu prostredníctvom dotácie Ministerstva dopravy a úveru ŠFRB. Je možné tieto obstarávania na materiál realizovať naraz, alebo radšej osobitne pre tú ktorú stavbu, resp. s využitím dynamického nákupného systému?

7.5 Naša posledná otázka smeruje k reálnosti použitia postupu podľa § 36a (vyhradené zákazky). V tomto prípade by sme nepoužili schému in-house VO, ale vyhradili by sme zákazku pre akýkoľvek integračný sociálny podnik. V našom a susedných okresoch totiž funguje viacero takýchto podnikov, ktoré vykonávajú stavebné práce, (aj podobného rozsahu) - napr. Raslavice, Čirč, Kľušov a pod. "Trh" by tu teda bol, súťaž tiež. Z pohľadu jednoduchosti by to snád' bolo pre nás lepšie, nakoľko by sme nemuseli pracne obstarávať materiál ani subdodávky.

K otázke č. 7.1

Podľa § 1 ods. 12 písm. q) zákona o verejnom obstarávaní sa tento zákon nevzťahuje na podlimitnú zákazku a zákazku s nízkou hodnotou, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, ktorých odberateľom je verejný obstarávateľ a dodávateľom verejný obstarávateľ, ktorý priamo dodáva tovar, uskutočňuje stavebnú prácu alebo poskytuje službu.

Na základe predmetnej výnimky z aplikácie zákona o verejnom obstarávaní je vytvorený priestor pre spoluprácu medzi verejnými obstarávateľmi. Aj v tomto prípade je však potrebné pri výklade výnimky uplatňovať reštriktívny prístup. Z toho vyplýva, že výnimka by sa vo všeobecnosti mala vzťahovať na situáciu, kedy verejný obstarávateľ – dodávateľ priamo vlastnými kapacitami dodáva tovar, uskutočňuje stavebnú prácu alebo poskytuje službu, tzn., že nebude v postavení sprostredkovateľa na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, resp. nebude plnenie predmetu zákazky realizovať prostredníctvom tretích subjektov.

Uskutočnenie stavebných prác (vrátane zhotovenia stavby) v sebe bežne zahŕňa aj potrebu obstarania tovarov, ktoré sú nevyhnutné na zhotovenie diela a ktoré sa napríklad stanú jeho súčasťou. Pri zákazkách na stavebné práce sa hodnota takýchto tovarov v každom prípade započítava do predpokladanej hodnoty zákazky, t. j. bez ohľadu na to, či ich obstará zhotoviteľ diela alebo ich zhotoviteľovi „poskytne“ verejný obstarávateľ (§ 6 ods. 2 písm. d) zákona o verejnom obstarávaní).

Na účely tejto výnimky je v súvislosti s požiadavkou na priame plnenie predmetu zákazky iným verejným obstarávateľom možné akceptovať skutočnosť, že verejný obstarávateľ v pozícii zhotoviteľa obstará tovary určené na plnenie predmetu zákazky, pričom je z hľadiska svojho statusu prirodzene povinný používať pravidlá verejného obstarávania. Na druhej strane nie je akceptovateľné, aby takýto verejný obstarávateľ uskutočňoval stavebné práce aj prostredníctvom externých subjektov v pozícii subdodávateľov. V opačnom prípade sa podľa

nášho názoru vytvára priestor na účelové obchádzanie zákona umožňujúci bez použitia pravidiel verejného obstarávania zadať podlimitnú zákazku subjektu, ktorý na jej plnenie nie je spôsobilý a ktorý na tieto účely potrebuje využiť ďalšie kapacity. V súvislosti s uplatnením výnimky podľa § 1 ods. 12 písm. q) zákona o verejnom obstarávaní úrad dáva do pozornosti napr. metodické usmernenie č. [6207-5000/2019](#) a metodické usmernenie č. [16748-5000/2019](#), ktoré sú dostupné na webovom sídle úradu.

Vo Vami prezentovanom prípade, podľa nášho názoru, môže prichádzať do úvahy skôr uplatnenie ustanovenia § 1 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, to však len za predpokladu kumulatívneho splnenia všetkých troch podmienok definovaných v písm. a) až c) predmetného ustanovenia zákona. V prípade aplikácie predmetného ustanovenia sa musí verejný obstarávateľ vysporiadať s otázkou statusu obecného podniku. Pokiaľ sú splnené zákonné podmienky na aplikovanie in-house výnimky, je predpoklad, že obecný podnik bude spĺňať definičné znaky verejného obstarávateľa podľa § 7 ods. 1 písm. d) v spojitosti s § 7 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní. V tejto súvislosti úrad upozorňuje na povinnosť plnenia povinností verejného obstarávateľa – obecného podniku, ktoré mu z tohoto statusu vznikajú zo zákona o verejnom obstarávaní.

V súvislosti s otázkou určenia statusu sociálneho podniku Vám úrad dáva do pozornosti metodické usmernenie č. [14617-5000/2019](#), ktoré je dostupné na webovom sídle úradu.

K otázkam č. 7.2 a 7.5

Úlohou verejného obstarávateľa v rámci plánu verejného obstarávania je utriediť si, aké predmety zákaziek má v pláne obstaráť, v akých hodnotách sa budú zákazky pohybovať, v akom časovom horizonte má v pláne zákazky realizovať a v neposlednom rade, aký okruh subjektov má byť predmetnými zákazkami oslovovaný. Na základe zodpovedania uvedených otázok by si mal verejný obstarávateľ následne zvoliť príslušnú nákupnú stratégiu. Cieľom tejto činnosti by nemalo byť len formálne naplnenie litery zákona o verejnom obstarávaní, ale také nastavenie procesov, z ktorého bude mať profit nielen verejný obstarávateľ, ale aj samotný dodávateľský reťazec.

Rozhodnutie, či spojiť viaceré plnenia do jednej zákazky alebo nie, závisí predovšetkým od povahy plnení, ich vzájomnej závislosti, resp. podmienenosti, ako aj okruhu potenciálnych dodávateľov, ktorí môžu predmetné plnenia zabezpečiť. Úlohou verejného obstarávateľa je predovšetkým zabezpečiť, aby nedochádzalo k účelovému rozdeleniu zákazky s cieľom vyhnúť sa niektorému zo zákonom predpokladaných postupov zadávania zákaziek, či naopak, neprimeranému spájaniu predmetov plnení, ktoré bezdôvodne zužujú hospodársku súťaž.

K otázke nedovoleného rozdelenia zákaziek úrad dáva do pozornosti napr. metodické usmernenie č. [14235-5000/2019](#), dostupné na webovom sídle úradu.

Verejný obstarávateľ je oprávnený postupovať tak, že jednu zákazku rozdelí na viaceré časti (§ 28 zákona o verejnom obstarávaní). V takomto prípade sa zákazka zadáva postupom príslušným pre výšku predpokladanej hodnoty zákazky (súčet predpokladaných hodnôt všetkých častí), avšak jednotlivé časti tejto jednej zákazky sa môžu zadať rôznym hospodárskym subjektom s cieľom podporiť účasť malých a stredných podnikateľov vo verejnom obstarávaní (napr. prvú časť zákazky súvisiacu s montážou výťahu získa jeden hospodársky subjekt a druhú časť tejto zákazky, ktorá sa týka prekládky kanalizácie, získa iný hospodársky subjekt).

Zákon o verejnom obstarávaní v § 28 ods. 3 umožňuje verejnému obstarávateľovi obmedziť v prípade, ak ponuky možno podať na niekoľko častí alebo všetky časti, počet častí,

ktoré možno zadať jednému uchádzačovi. V prípade, ak jednému uchádzačovi možno zadať niekoľko častí, môže verejný obstarávateľ zadať zákazky, ktoré kombinujú niekoľko častí alebo všetky časti, ak splnili podmienky uvedené § 28 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní.

Verejný obstarávateľ sa taktiež môže rozhodnúť, a to napr. za účelom uplatnenia sociálneho prvkú, o vyhradení zákazky podľa ust. § 36a, resp. 108 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní pre registrované sociálne podniky, chránené dielne a chránené pracoviská. Verejný obstarávateľ by mal prihliadať pri rozhodovaní o vyhradení/nevyhradení zákazky pre registrované sociálne podniky, chránené dielne a chránené pracoviská aj na to, či je predmet zákazky na to vhodný. V prípade, ak je zákazka rozdelená na časti, môže zároveň určiť, či pre tieto subjekty tzv. sociálnej ekonomiky bude vyhradená celá zákazka, resp. len niektorá z jej častí. Verejný obstarávateľ je túto skutočnosť povinný uviesť vo výzve na predkladanie ponúk.

V prípade, ak verejný obstarávateľ plánuje obstarávať niektoré predmety plnenia opakovane, úrad odporúča zvážiť možnosť využiť nástroje hromadného obstarávania, akými sú dynamický nákupný systém či rámcová dohoda.

Úrad v rámci metodického usmerňovania neodporúča, resp. nepotvrdzuje účastníkom procesu verejného obstarávania správnosť/nesprávnosť určitých úkonov, takýmto usmernením by sa mohol dostať do kolízie so svojimi kompetenciami vykonávať dohľad nad verejným obstarávaním. Vo všeobecnosti však uvádzame, že pokiaľ tomu nebráni samotná povaha predmetu plnenia, neexistuje prekážka brániaca vyhradeniu zákazky, resp. jej časti pre registrované sociálne podniky (v súvislosti s danou otázkou úrad dáva do pozornosti metodické usmernenie č. [14027-5000/2019](#)). Ďalej úrad uvádza, že Vami opísaný postup v otázke č. 5 práve podporuje konkurenčné prostredie, a teda aj motiváciu zakladať soc. podniky. Výhodou je aj to, že takto zadaná zákazka môže byť započítaná aj do splnenia tzv. sociálnych kvót v zmysle § 10 ods. 6 až 8 zákona o verejnom obstarávaní.

K otázke č. 7.3 a 7.4

Dynamický nákupný systém podľa § 58 a nasl. zákona o verejnom obstarávaní predstavuje pre verejného obstarávateľa, resp. obstarávateľa nástroj, ktorý mu umožňuje zadávať čiastkové zákazky. Okrem dynamického nákupného systému je možné čiastkové zákazky zadávať aj prostredníctvom rámcovej dohody. Základný rozdiel spočíva v tom, že pri dynamickom nákupnom systéme je v súťažných podkladoch uvádzaná len povaha predmetu zákazky a presná špecifikácia sa určuje až pri konkrétnej zákazke, naproti tomu pri rámcovej dohode sa čiastkové zmluvy zadávajú na základe opisu predmetu špecifikovaného už v súťažných podkladoch. V tejto súvislosti úrad uvádza, že aj pri rámcových dohodách prichádza do úvahy určitá možnosť modifikovania predmetu čiastkových zákaziek, ale len v prípade, ak to bolo uvedené v súťažných podkladoch a v rámcovej dohode (viď § 83 ods. 4 až 8 zákona o verejnom obstarávaní).

Výhodou dynamického nákupného systému oproti rámcovej dohode je, že do dynamického nákupného systému sa môžu kvalifikovať „nové“ hospodárske subjekty v podstate kedykoľvek počas celej jeho platnosti. Dynamický nákupný systém je možné rozdeliť na kategórie bez potreby špecifikovania predmetu zákazky (stačí uviesť odkaz na triedu podľa CPV). Ďalšou výhodou je napr. možnosť určenia kratšej lehoty na predkladanie ponúk ako 10 dní vybranými subjektmi (ust. § 61 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní).

Úrad dáva do pozornosti manuál použitia a vytvorenia dynamického nákupného systému, ktorý je spracovaný v tzv. „Príručke používateľa Informačného systému pre elektronické verejné obstarávanie, Časť verejný obstarávateľ/obstarávateľ – Pracovné

postupy“, ktorá je dostupná na webovom portáli úradu - <https://www.uvo.gov.sk/viac-o-is-evo/prirucky-5f7.html>.

K druhej časti Vašej štvrtej otázky úrad uvádza, že verejný obstarávateľ je samozrejme oprávnený rozhodnúť o zriadení jedného dynamického nákupného systému (nadlimitný alebo podlimitný), v rámci ktorého budú obstarávané tovary, stavebné práce alebo služby pre viaceré projekty. V takomto prípade sa predpokladaná hodnota dynamického nákupného systému určí v súlade s ust. § 6 ods. 16 zákona o verejnom obstarávaní ako maximálna predpokladaná hodnota všetkých zákaziek, ktoré sa predpokladajú počas platnosti dynamického nákupného systému.

Úrad zároveň odporúča zvážiť vzhľadom na širšie spektrum predmetov zákaziek, ktoré máte v úmysle obstaráť, možnosť využitia služieb náležite kvalifikovanej osoby, ktorá by odborne zastrelila proces verejného obstarávania.

MU č. 7409-5000/2020 - [CELÉ MU](#)

Vypracoval: Inštitút verejného obstarávania